

Kjøp av busstjenester rutepakke 4

Ekspressbussruter Kristiansund – Ålesund,
Ålesund – Åndalsnes, og
rute- og skolekjøring i
kommunene

Haram, Skodje, Sandøy, Ørskog, Stordal, Norddal og
Stranda (Geiranger)

Del 3 Vognkrav

Innholdsfortegnelse

1	GENERELLE KRAV TIL BUSSER, KONTROLL OG GODKJENNELSE	4
1.1	KRAV IHT. OFFENTLIG REGELVERK	4
1.2	KONTROLL OG GODKJENNELSE	4
1.3	BUSSKLASSER	4
1.3.1	Buss klasse II	4
1.3.2	Minibuss	4
1.4	KRAV TIL BUSSTØRRELSER PÅ DE ENKELTE RUTENE	5
1.4.1	Behov for store busser i skolekjøring:	6
1.4.2	Avganger med krav til minimum 26 sitteplasser:	6
1.4.3	Avganger med krav til minimum 16 sitteplasser:	7
1.4.4	Avganger med krav til minimum 4 sitteplasser:	7
2	KOMFORT	8
2.1	KRAV TIL VARME, VENTILASJON, KLIMAAANLEGG	8
2.2	KRAV TIL SETER	8
2.2.1	Seter i buss kl. 2	8
2.2.2	Utvidet seteavstand	8
2.2.3	Seter i minibuss	8
2.2.4	Ståplasser	8
2.3	TILLEGGSKRAV PÅ ENKELTE RUTER	9
2.3.1	Passasjerkomfort	9
2.3.2	Toalett	9
2.3.3	Strømuttak 220V	9
2.3.4	Buss på ferje	9
3	VEDLIKEHOLD	9
3.1	TEKNISK TILSTAND OG VEDLIKEHOLD	9
4	SIKKERHET	10
4.1	SIKKERHET OG TRYGGHET	10
4.1.1	Barneseter	10
4.1.2	Automatisk brannsløkkingsutstyr	10
4.1.3	Trygghetskamera	10
4.1.4	Utvendig belysning av dørrområder	10
4.1.5	Krav til reservevogner	10
4.1.6	Kommunikasjon	10
4.1.7	Ryggekamera	10
4.1.8	Alarm- eller nødknapp	10
5	TILGJENGELIGHET	11
5.1	UNIVERSELL UTFORMING	11
5.2	BARNEVOGNPLASS/RULLESTOLPLASS	11
6	PASSASJERINFORMASJON	11
6.1	INNVENDIG PASSASJERINFORMASJON	11
6.2	UTVENDIG PASSASJERINFORMASJON	11
6.3	FLAGGHOLDERE	12
7	MILJØKRAV	12

Rutepakke 4

7.1	ALDER PÅ VOGNPARKEN	12
7.2	EUROKRAV TIL VOGNPARKEN	12
8	PROFILPROGRAM	12
8.1	UTVENDIG DEKOR	12
8.2	REKLAME PÅ BUSSENE	13
9	BILLETTERINGSSYSTEM	13

1 Generelle krav til busser, kontroll og godkjenning

1.1 Krav iht. offentlig regelverk

Alle busser skal til enhver tid oppfylle minstekravene i gjeldende lover, forskrifter, rundskriv med mer som har gyldighet for busser, iht. regler som gjaldt når bussen ble registrert første gang i Norge, og krav som følger av dette dokument.

1.2 Kontroll og godkjenning

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å sjekke alle krav til leveransen i rimelig tid før oppstart av Oppdraget og når som helst i kontraktsperioden.

Oppdragsgiver kan til en hver tid kreve innsyn i aktuell dokumentasjon og har rett til å inspisere / kontrollere bussene.

Oppdragsgiver har full adgang til å nekte at det blir benyttet buss(er) som ikke innfrir alle krav i punkt 1.1 under utførelsen av Oppdraget, samt å kreve at det umiddelbart blir satt inn buss(er) som innfrir et hvert krav som stilles i denne Kontrakten.

1.3 Bussklasser

1.3.1 Buss klasse II

Buss registrert som buss klasse II, med mer enn 17 sitteplasser ekskl. sjåfør og hvor det hovedsakelig skal transporteres sittende passasjerer, men hvor det også er mulig med ståplasser.

- Det skal være plass til å ta med minst to sykler i bagasjerom eller på stativ.
- På enkelte ruter / turer stilles det særskilt krav til busstørrelser, se pkt. 1.4.
- På ruter der det normalt fraktes bagasje i bussens bagasjerom skal disse være tilgjengelig for mest mulig lastning / lossing fra bussens høyre side. Bagasjerommet skal ha en høyde som sikrer dette.

Oppdragsgiver oppfordrer Operatør til å velge mindre kjøretøy der dette er mulig og ønskelig pga. veistandard og trafikk.

Operatør har ansvaret for å disponere større busser for å redusere behov for supplerings og for å bedre standarden for de reisende.

1.3.2 Minibuss

Buss med færre enn 17 passasjer seter.
Bussen skal ha rullestolheis eller rampe og plass til minimum en rullestol.

1.4 Krav til busstørrelser på de enkelte rutene

Linje	Rute	Bus-klasse	Seter *)	Andre krav	Pkt.
100	Ålesund-Kristiansund	2	49/45**		1.3.1
200	Skoleturer Skodje kommune	2	4 seter		1.3.1
201	Skoleturer Haram kommune	2	Minibuss 16 seter		1.3.2
210	Valldal-Sjøholt-Ålesund	2	16/26/45/49/59		1.3.1 / 1.3.2
211	Geiranger-Eidsdal - Langvatn	2	16/26/45		1.3.1 / 1.3.2
213	Valldal-Hoel-Rem	2	26/45/51		1.3.1
214	Valldal-Selboskar-Tafjord	2	4/26/45/51		1.3.1
217	Eidsdal-Norddal	2	26		1.3.1
218	Eidsdal-Rønneberg-Kilsti	2	26		1.3.1
230	Brattvåg-Vatne-Ålesund	2	49/59		1.3.1
231	Brattvåg-Skjeltene-Hamnsund-Grytastranda-Brattvåg	2	16/49/59		1.3.1 / 1.3.2
232	Lokalrute Lepsøy	2	16		1.3.2
233	Nogva/Haram-Austnes	2	16/51		1.3.1 / 1.3.2
234	Lokalrute Fjørtoft		16*		1.3.2
235	Finnøy-Harøy	2	51		1.3.1
236	Hellandshamn-Brattvåg	2	4/16/49		1.3.1 / 1.3.2
237	Skodje-Ålesund	2	49/51		1.3.1
238	Skodje-Engesetdalen	2	16/51		1.3.1 / 1.3.2
300	Skuleturar Norddal kommune	2	26		1.3.1
681	Ålesund-Åndalsnes	2	49		1.3.1

*) Mindre kjøretøy kan brukes dersom alle reisende tilbys sitteplass, se også pkt. 2.2.3

**) Avgangen Furneset kl 0635 - Moa kan være en 45 seters buss, vognkrav på denne avgang som på linje 210.

1.4.1 Behov for store busser i skolekjøring:

Linje	Avgang fra	Kl	Til	Minimum setebehov
210	Sjøholt	07:00	Ålesund	59
210	Sjøholt	07:00	Ålesund	59
210	Stordal	05:50	Ålesund	49
210	Ålesund	16:00	Sjøholt	49
210	Ålesund vgs (ved Color Line Stadion)	14:55	Sjøholt	59
210	Ålesund	14:50	Sjøholt	59
213	Myra	07:55	Valldal	51
213	Valldal	14:15	Myra	51
230	Moa trafikkterminal	07:15	Brattvåg	59
230	Brattvåg	06:50	Ålesund	59
230	Brattvåg	06:50	Ålesund	59
230	Ålesund	13:15	Brattvåg	59
230	Ålesund	14:50	Brattvåg	59
230	Brattvåg kyrkje	14:40	Ålesund	59
231	Brattvåg	14:40	Hamnsund	59
230	Moa	15:20	Tennfjord	51
230	Moa	13:10	Brattvåg	59
231	Hamnsund	07:20	Søvik - Brattvåg	59
231	Hamnsund	08:10	Søvik - Brattvåg	59
237	Moa	15:15	Fremmerlid 1	51
237	Fremmerlid 2	07:05	Ålesund	51

1.4.2 Avganger med krav til minimum 26 sitteplasser:

Linje	Avgang fra	Kl	Til	Merknad
210	Sjøholt	06:25	Valldal	Pga krav Steinholt-brua
210	Sjøholt skule	14:12	Hatlen	
210	Sjøholt	15:00	Liabygda FK	Pga krav Steinholt-brua
210	Sjøholt	09:00	Valldal	Pga krav Steinholt-brua
210	Sjøholt	12:00	Valldal	Pga krav Steinholt-brua
210	Sjøholt	15:50	Hatlen	Pga krav Steinholt-brua
210	Valldal	06:50	Sjøholt	Pga krav Steinholt-brua
210	Valldal	08:50	Sjøholt	Pga krav Steinholt-brua
210	Valldal	10:50	Sjøholt	Pga krav Steinholt-brua
210	Valldal	14:50	Sjøholt	Pga krav Steinholt-brua
210	Liabygda FK	15:45	Sjøholt	Pga krav Steinholt-brua
210	Hatlen	08:10	Sjøholt skule	
211	Eidsdal		Geiranger	Kun krav om store busser på sommerrutene

233	Haram		Austnes	Alle avganger mellom Haram-Austnes. Turer midt på dag og etter klokken 1600 mellom Austnes-Flem/Nogva.
-----	-------	--	---------	--

1.4.3 Avganger med krav til minimum 16 sitteplasser:

Linje	Avgang fra	KI	Til	Merknad
210	Valldal	05:50	Sjøholt	
210	Sjøholt	07:00	Liabygda FK	
210	Ekre	08:10	Stordal skule	
210	Øvre Dyrkorn	08:00	Stordal skule	
210	Stordal skule	14:10	Ekre/Øvre Dyrkorn	
210	Sjøholt	19:00	Valldal	
210	Valldal	20:05	Sjøholt	I perioden 01.06-30.09 er det behov for buss med 45 sitteplasser (turisttrafikk)
210	Sjøholt	21:00	Stordal	
210	Sjøholt	07:55	Hatlen	
210	Sjøholt skule 2	08:00	Sjøholt	
210	Sjøholt skule 2	14:12	Sjøholt	
211	Opplenskaldalen	08:00	Geiranger skule	
231	Slyngstad	06:55	Hamnsund	
231	Slyngstad	07:45	Hamnsund	
231	Hamnsund	07:20	Slyngstad	
231	Hamnsund	08:10	Brattvåg	via Slyngstad
231	Brattvåg	15:55	Hamnsund	Via Slyngstad
231	Hamnsund	16:30	Brattvåg	Via Skjeltene
236	Brattvåg	14:35	Hellandshamn	
236	Hellandshamn	07:25	Brattvåg	
238	Vadset	15:08	Skodje	
238	Skodje	15:40	Vadset	

1.4.4 Avganger med krav til minimum 4 sitteplasser:

Linje	Avgang fra	KI	Til	Merknad
214	Ruset	08:10	Valldal skule	
214	Valldal skule	14:20	Ruset	
236	Hellandshamn	06:45	Samfjordkrysset	
236	Samfjordkrysset	16:00	Hellandshamn	

2 Komfort

2.1 Krav til varme, ventilasjon, klimaanlegg

Ut over de generelle krav i lover og forskrifter for kjøretøy skal bussene være utstyrt og dimensjonert med hensyn til de klimatiske forhold som gjelder i Møre og Romsdal fylke.

Varme- og ventilasjonsanlegget skal ha kapasitet til å sikre en innetemperatur på minst + 15 grader C ved rutekjøringens start, og skal kunne holde temperaturen mellom + 18 - + 25 grader C etter maks 30 minutter.

Klimaanlegget skal være dimensjonert for å klare å holde en stabil og behagelig temperatur i passasjerområdet, selv på varme sommerdager og kalde vinterdager, også når bussen har fullt belegg.

Bussene skal være utrustet med aircondition og tilleggsvarmere for å oppnå dette i hele bussene.

Luften skal filtreres med pollen- og partikkelbegrensende filter.

2.2 Krav til seter

2.2.1 Seter i buss kl. 2

Bussene skal ha seter med høy rygg, dvs. der nakkepute er en integrert del av seteryggen, og med god sittekomfort.

Avstand mellom seter skal være min. 71 cm for faste seter. Dersom det brukes regulerbare seter skal minst 75 % av setene ha minst 73 cm seteavstand. For seter ut over minstekravet til seteplasskapasitet som det ikke er mulig å oppfylle nevnte krav for, gjelder bussdirektivets (2001/85/eu) minstemål.

Setene skal ha nedfellbare armlener mot midtgangen. Det skal være minimum 50 mm polstring i sittepute og minimum 25 mm polstring i ryggpute målt med nål i ubelastede seter. Polstringen i sidene og øvre del av ryggputen må ha vesentlig større tykkelse enn 25 mm. Vertikal høyde målt fra setets øvre fremkant til toppen av seteryggen skal være minst 60 cm. Det skal være håndtak på foranstående seterygg.

Klappseter med tilsvarende kvalitet og som er godkjent som sitteplasser i vognkortet telles med som antall seter.

2.2.2 Utvidet seteavstand

Busser som kjører rute 100 og rute 681 skal ha utvidet seteavstand i forhold til kravet i punkt 2.2.1.

2.2.3 Seter i minibuss

Seter i minibuss skal ha generell god sittekomfort.

2.2.4 Ståplasser

Alle busser skal registreres med maksimum antall ståplasser iht. klasse. På ruter der det kreves bruk av buss klasse 2 skal ståplasser bare brukes ved uventede trafikktopper.

2.3 Tilleggskrav på enkelte ruter

2.3.1 Passasjerkomfort

Busser som kjører rute 100, 210, 211, 230 og 681 skal ha:

- Regulerbare seter
- Bagasjehyller over passasjeretene.
- Individuelle leselys og luftedyser til hvert sete.
- Solskjerming med rullegardiner i passasjerenes sidevinduer.

2.3.2 Toalett

Busser som kjører rute 100 og rute 681 skal ha toalett.

2.3.3 Strømuttak 220V

Busser som kjører rute 100 og rute 681 skal ha strømuttak som gjør det mulig for passasjerer å lade mobiltelefon / bærbar PC. For å sikre god tilgjengelighet skal det være kontakter minimum ved annenhver seterad på begge sider av bussen.

2.3.4 Buss på ferje

Oppdragsgiver dekker Operatørs ferjeutgifter for buss i rute som beskrevet i Del 5 Kommersielle betingelser. Det er gjennomgående busser på fergestrekningen Vestnes – Molde. På denne strekningen dekker Oppdragsgiver kostnader for buss med lengde inntil 14 meter.

Dersom Operatør krever kompensasjon av ferjeutgifter for lengre buss skal dette være avtalt med Oppdragsgiver.

3 Vedlikehold

3.1 Teknisk tilstand og vedlikehold

Bussene skal kontinuerlig være underlagt et forebyggende vedlikeholdssystem som sikrer at de til en hver tid er i forskriftsmessig stand og i samsvar med Oppdragsgivers krav.

Oppdragsgiver har innsynsrett for å kontrollere vedlikeholdssystemet og de periodiske kontrollene.

- Alle busser skal vedlikeholdes slik at de er rene og hele innvendig.
- Skader på stoler og interiør skal omgående repareres.
- Utvendige karosseri-, lakk-, profilerings- og plateskader skal være reparert senest 10 dager etter at skaden er oppstått. Punkterte sidevinduer som dugger skal byttes omgående.
- Ved større skader innvendig eller utvendig skal bussen tas ut av trafikk inntil skaden er reparert.
- Ved skade på bussene er Operatør ansvarlig for å bekoste anskaffelse og utskifting av Oppdragsgivers profilering og eventuell reklame.

4 Sikkerhet

4.1 Sikkerhet og trygghet

I tillegg til krav iht. kjøretøyforskriftene stilles det krav til følgende:

4.1.1 Barneseter

Alle busser klasse 2 skal tilfredsstillere krav til barneseter jfr. Kjøretøyforskriftene § 8-2a. Dette gjelder også busser registrert første gang før 1. januar 2008.

4.1.2 Automatisk brannslukkingsutstyr

Alle nye busser skal være utstyrt med automatisk brannslukkingsutstyr som minst dekker motorrom og rom for tilleggsvarmer.

4.1.3 Trygghetskamera

Alle busser skal ha montert overvåkingsutstyr for å sikre ansatte og reisende, og for å hindre hærverk. Forskriftsmessig bruk av kameraene og aktiv oppfølging ved hærverk eller andre hendelser er Operatørs ansvar. Aktiv oppfølging forutsetter at Operatør har utstyr til å avlese opptak fra overvåkingssystemet.

4.1.4 Utvendig belysning av dørområder

Utvendig, eller integrert i døråpningen, skal det ved utgangsdørene være lys som dekker fortau og som tennes når dørene åpnes.

4.1.5 Krav til reservevogner

En buss som er ute av drift skal erstattes med en buss som tilfredsstillere kravene for den enkelte linje og avgang.

Dersom Operatør for kortere perioder, grunnet ekstraordinære situasjoner, mener å måtte sette inn reservemateriell som ikke tilfredsstillere de ordinære materiellkravene, skal dette forelegges Oppdragsgiver for skriftlig forhåndsgodkjenning. Oppdragsgiver er ikke forpliktet til å godkjenne dette, og kan pålegge Operatør å benytte materiell som tilfredsstillere de ordinære materiellkravene.

4.1.6 Kommunikasjon

Bussene skal være utstyrt med hands-free kommunikasjonsutstyr som muliggjør direkte kontakt mellom fører og trafikkledelse/driftssentral.

4.1.7 Ryggekamera

Alle busser skal være utstyrt med ryggekamera som gjør det mulig fra førerplassen å se området bak bussen ved rygging. Ryggekameraet koples automatisk inn når bussens gir settes i revers.

4.1.8 Alarm- eller nødknapp

Vi viser til rapport «Sikkerhet i buss», utarbeidet av et partssammensatt utvalg, der representanter for NHO Transport, Yrkestransportforbundet og Norsk Transportarbeiderforbund har deltatt. Nye busser skal ha alarm- eller nødknapp som ved utløsning sender et signalvarsel til trafikkledelsen eller til vakthavende personell. For funksjon viser vi til rapporten «Sikkerhet i buss».

5 Tilgjengelighet

5.1 Universell utforming

Det vises til FOR 2009-12-03 nr. 1438: Forskrift om universell utforming av motorvogn i løyvepliktig transport mv. gjeldende fra 01.01.2010.

Alle busser skal ha høytaleranlegg med mikrofon ved førerplass og tilstrekkelig antall innvendige høyttalere for å sikre jevn lyd i hele bussen. Oppdragsgiver gjør unntak fra krav om automatisk holdeplassannonsering med tale og elektronisk tavle i bussene på busser registrert før 01.01.2015, og som ikke skal brukes på rute 100 / 210/ 211/ 230/ 681.

Stoppsignalanlegg – se kommunikasjonsinnretninger i EUs busdirektiv 2001/85 vedlegg VII.

5.2 Barnevognplass/Rullestolplass

Alle busser skal ha plass til rullestol/barnevogn i henhold til gjeldende lover og regler.

6 Passasjerinformasjon

6.1 Innvendig passasjerinformasjon

Det skal settes av særskilte plasser til passasjerinformasjon (plakater). Plassering skjer etter avtale med Oppdragsgiver. Plassene disponeres kun av Oppdragsgiver.

Plass for rutehefter og annen informasjon skal finnes i bussen etter avtale med Oppdragsgiver.

Busser registrert etter 01.01.2015 og alle busser som skal brukes i rute 100 / 210/ 211/ 230/ 681 skal ha system for automatisk holdeplassannonsering. Se del 8 Automatisk Publikumsinformasjon.

6.2 Utvendig passasjerinformasjon

Bussene skal ha elektronisk skiltkasse som viser rutenummer og destinasjon i front og ved framdør, og rutenummer bak. Egen styringsenhet for skiltkassene skal være ved førerplassen.

Utforming av destinasjons- og rutenummerskilt jf. Kjøretøyforskriften § 8-4.

Busser registrert etter 1.01.2015 og alle busser som skal brukes i rute 100/ 210/ 211/ 230/ 681 skal ha system for automatisk holdeplassannonsering. Se del 8 Automatisk Publikumsinformasjon.

6.3 Flaggholdere

Flaggholdere monteres på fremre takhjørner på hver side av bussen.

7 Miljøkrav

7.1 Alder på vognparken

Gjennomsnittsalderen på bussene som brukes i Oppdraget skal ikke overstige 8 år.

Dato for førstegangsregistrering skal benyttes for beregning av bussens alder.

Busser som etter oppsatt budsjett kjører:

- mer enn 90 000 km pr år, skal minimum tilfredsstillende Euro 6 krav.
- fra 40 000 – 89 000 km pr år, skal ikke være eldre enn 8 år ved årets utgang.

Oversikt over vognparken som viser reg. nr, reg. dato, klasse, alder, antall seter, antall ståplasser, budsjettet km pr vogn leveres på regneark (Excel eller kompatibelt) innen oppstart, og senere årlig sammen med oversikt over kjørte kilometer siste år og akkumulert.

7.2 Eurokrav til vognparken

Alle busser skal minimum tilfredsstillende kravene til Euro 5 standard.

8 Profilprogram

8.1 Utvendig dekor

Operatør skal for egen regning lakke og merke alle busser som skal benyttes i gjennomføringen av Oppdraget i henhold til Oppdragsgivers profilprogram, se vedlegg 3.1 Profilmanual.

All bruk av egen logo, piktogrammer, samt intern nummerering av bussene, skal være slik det fremkommer i Oppdragsgivers profilprogram.

På bussene tillates ordinær profilering av bussprodusentens egen logo i bussens front. Lakken skal holde god kvalitet gjennom hele kontraktsperioden. Krav til lakktype går frem av Oppdragsgivers profilprogram. Operatør skal skifte ut profilering som er slitt, løsnet eller skadet.

Dersom busser ikke lenger skal benyttes i kontraktskjøringen med Oppdragsgiver, skal Operatør fjerne alle logoer og merking relatert til Oppdragsgivers profilprogram umiddelbart.

Dersom Oppdragsgiver i løpet av kontraktsperioden endrer sitt profilprogram vil Oppdragsgiver dekke kostnadene til demontering av gammelt profilmateriell og produksjon og montering av nytt.

Det stilles ikke krav til profilering på innleide drosjer og for tilfeldig innleid transport. Undertransportør som kjører i fast avtale skal ha vogner som er profilert iht. Oppdragsgivers profilprogram. Se også punkt 4.1.5.

8.2 Reklame på bussene

Operatør kan ikke selge reklameplass verken innvendig eller utvendig på bussene.

Oppdragsgiver tillater ikke at Operatør setter eget navn, web adresse e.l i skiltkassen i forbindelse med kjøring i henhold til kontrakt, tomkjøring eller parkering. Oppdragsgiver vil tillate at skiltkasse benyttes til nødvendig informasjon for Operatørs kunder hvis bussen brukes i oppdrag utenfor kontrakten.

Oppdragsgiver vil kunne gjennomføre montering av reklame på bussene, både innvendig og utvendig. Bussene skal stilles vederlagsfritt til disposisjon for slik montering. Operatør skal på forhånd vaske bussene og om nødvendig stille garasjeplass til disposisjon for montering. Ved fjerning av reklame vil Oppdragsgiver dekke evt. kostnader for skader på karosseri eller interiør. Slike skader skal, før reparasjon foretas, dokumenteres og meldes til den part Oppdragsgiver bestemmer.

9 Billetteringssystem

Bussene skal utstyres med elektronisk billetteringssystem etter Oppdragsgivers spesifikasjoner, jf. Del 6 Billetteringssystem.

VEDLEGG TIL DEL 3:

Del 3.1 Profilmanual